

Сярод бясколькаснага сонма святых адной з многіх з'яўляецца Святая вялікапакутніца Варвара. Як кожны з нас з моманту святога хрышчэння мае свайго Анела-хавальніка, так і гарады маюць сваіх нябесных заступнікаў. Найчасцей такімі заступнікамі з'яўляюцца тыя святыя, у памяць якіх у гарадах і весках узведзены храмы. Для Пінска і пінчан такой заступніцай з'яўляецца вялікапакутніца Варвара. На нашы ж землі пакланенне святой Варвары прыйшло ў адзінаццатым стагоддзі, калі княжна Варвара замужам за рускім князем Міхаілам Ізяславічам перавезла мошчы вялікапакутніцы ў Кіеў. Тады, магчыма, і была закладзена Свята-Варварынская царква.

Звернем на вуліцу Савецкую і адразу ж заўважым Варварынскую царкву і жаночы манастыр.

Варварынскі жаночы манастыр знаходзіцца на вуліцы Горкага, у гістарычным цэнтры горада. Узнікненне манастыра адносіцца да глыбокай даўніны. Вядома, што ў 1521г. пінскім князем Федарам Яраславічам пры Варварынскай царкве былі пабудаваны новыя драўляныя манастырскія забудовы.

З увядзеннем уніі манастыр быў звернуты ва ўніяцкі, а праваслаўныя манахіні выгнаны з яго. Аднак ім некаторы час дазвалялася пражываць у Пінску. Але ў 1635г. кароль Уладзіслаў IV сваёй граматай забараніў пінскаму магістру прымаць у Пінску праваслаўных манахінь, якія жадалі заснаваць асобы манастыр пасля звяртання Варварынскага да уніі.

У 1826 годзе на каменным фундаменце будуюцца новы драўляны часовы корпус манастыра і ў 1828 годзе пачынаецца будаўніцтва каменнага корпуса.

З 1839 года Варварынскі манастыр зноў становіцца праваслаўным, а ў 1874 годзе яго жыхары былі пераведзены ў зноў заснаваны Мінскі Спаса-Праабражэнскі манастыр. Манастырская царква была звернута ў прыхадскую і дапісана да Лешчынскай царквы. У манастырскіх пабудовах размясцілася гарадская бальніца.

Вядомая нам Варварынская царква была ўзведзена як драўляны храм ў 1718 годзе ў гарадскім прадмесці Каралін як касцел кляштара бернардынцаў. Мураваны касцел пабудаваны ў 1786 годзе, у 1830-я гады перабудаваны ў праваслаўную Свята-Варварынскую царкву.

У адзіны архітэктурны ансамбль царквы ўваходзяць двухпавярховы кляштарны корпус (далучаны да храма з паўночнага боку ў XIX стагоддзі) і двухярусная званіца ў стылі класіцызму (з заходняга боку ад царквы). Пасля скасавання ў 1845 годзе Спаса-Ільінскага жаночага манастыра ў Слуцку яго маемасць была перададзена ў Варварынскі манастыр. У 1874 годзе ён пераведзены ў Спаса-Праабражэнскую жаночую абіцель. Дзейнасць манастыра адноўлена ў 1993 годзе. Гарадскімі ўладамі вернуты будынак былой кансісторыі Пінскага Епархіяльнага Упраўлення. Амаль праз 120 гадоў зноў у Пінску адроджана старжытная Свята-Варварынская жаночая абіцель.

Варварынская царква – гэта помнік архітэктурны барока. Інтэр'ер царквы надзвычай багаты, што не ўласціва праваслаўным цэрквам. Гэта абумоўлена барочным стылем пабудовы, які выдзяляецца сваёй веліччу і мудрагелістасцю. У консе апсіды выява «Маці Божай з дзіцем» (пачатак XX стагоддзя). Над уваходам на двух слупах размешчаны хоры. Пад храмам вялікая крыпта, перакрытая крыжовымі скляпеннямі.

Тут знаходзяцца абразы: «Маці Божая Адзігітрыя Іерусалімска» (мяжа XV-XVI стагоддзяў) – знакаміты шэдэўр іканапісу XVI стагоддзя, які вызначаецца своеасаблівай музычнасцю лініі, вытанчанасцю каларыта і складанай драматычнасцю сюжэта, «Пакроў» (1732), «Маці Божая Замілаванне» (1751), «Тры свяціцелі» (1765), «Спас Панкрат» (1776), «Мікола цудатворац» і «Троіца

ветхазапаветная» (XVIII стагоддзе), абраз-фератрон «Уваход у Іерусалім» і «Уваскрашэнне Лазара» (сярэзіна XVIII стагоддзя), «Жыцце святых Кацярыны і Ганны» (XIX стагоддзе), фрэскавая размалеўка алтарнай сцяны «Маці Божая» (XIX стагоддзе).

На жаль архіў царквы згублены, што ўскладняе пошук звестак і не дае больш дыталева і поўна раскрыць тэму.